

ŠLAPELIS JURGIS

Kalbininkas, kultūros veikėjas, gydytojas **Jurgis Šlapelis** gimė 1876 m. balandžio 30 d. Šimonių valsčiaus Galsiškių kaime, Kazimiero ir Julijonos Kavoliūnaitės Šlapelių šeimoje. Nuo 1892 m. mokėsi Mintaujos gimnazijoje, 1906 m. baigė Maskvos universiteto Medicinos fakultetą, tačiau gydytoju dirbo tik 1914–1918 m., kai tarnavo rusų kariuomenėje. Nuo gimnazijos laikų J. Šlapelis buvo aktyvus kultūrininkas, dalyvavo įvairių lietuvių organizacijų veikloje, buvo „Rūtos“, Lietuvių mokslo, Kultūros-švietimo draugijų narys, bendradarbiavo lietuviškoje spaudoje. 1906 m. kartu su žmona Marija Piaseckaite Vilniuje įsteigė vienintelį lietuvišką knygyną, veikusį iki 1944 m., leido ir platino lietuviškas knygas. Daugiausiai nuveikė leksikografijoje. Kalbininko kelią paskatino pasirinkti Mintaujos gimnazijoje kalbas dėstęs Jonas Jablonskis. 1907–1914 m. J. Šlapelis redagavo Antano Juškos „Lietuvių kalbos žodyną“, parengė „Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlį“ (1907), „Rusiškai lietuvišką žodyną“ (1908), Kristijono Donelaičio „Raštus“ (1909), išleido „Lietuviškai rusiško žodyno“ pirmą dalį (1926), „Lenkišką lietuvių kalbos žodyną“ (1929), „Kirčiuotą lenkišką lietuvių kalbos žodyną“ (1938). Surinko ir į žodyno kartoteką įtraukė daug gyvosios kalbos žodžių, kurie panaudoti akademiniame „Lietuvių kalbos žodyne“. Mirė 1941 m. kovo 17 d. Vilniuje, palaidotas Rasų kapinėse. Vilniuje (Pilies g. 20) veikia Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus, kuriame eksponuojamos įvairios parodos, vyksta renginiai. [Daugiau informacijos.](#)